

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v tiskarni št. 100.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, «Nava tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razna vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Izbornikom voloskoga kotara!

Dojdučeg meseca junija obavit će se izbor jednog zastupnika u voloskom kotaru za zemaljski sabor u Poreču, koji će se valjda do mala sastati. Biti ćete dakle opet pozvani, da vršite najuzvišenije državljansko pravo, t. j. da birate zastupnika, koji će zagovarati i braniti Vaše probitke. Radi teške i dugotrajne bolesti, od koje se jošte oporavio nisam i po savjetu liečnika, moram se čuvati svakog važnijeg posla jošte bar dva do tri meseca. Kad biste dakle mene na novo svojim povjerenjem odlikovali, t. j. u sabor izabrali, ja tog častnog bremena nebi mogao za sada preuzeti, a Vi bez zastupnika niti možete niti smijete ostati. Da se pako uzmognete na dobu posavjetovati i sporazumiti o novcm kandidatu, javljam Vam ovim, da od zastupničke kandidature odstupam. Istodobno smatram svetom dužnosti, izjaviti Vam najiskreniju zahvalnost na pouzdanju, kojim ste me počastili, kad ste me po dva puta *jednoglasno* svojim zastupnikom izabrali. Jedinu molbu imadem na Vas veleštovani izbornici! da budete i u napred složni, kao što bijaste do sada. Ne ciejajte se. Posavjetujte se i složite bratski, da i ovaj put izaberete *jednoglasno* čovjeka, koji će Vas dostojno i savjestno zastupati na domaćem saboru u Poreču.

U Trstu dne 20. maja 1884.

Andre Šterk,

kanonik i župnik stolne crkve.

Volitve deželnih poslancev v koperskem okraju 1884.

Proti koncu minole zbornske dobe, leta 1882., odpovedal se je zastop-

ništvu zunajnih občin koperskega okraja dr. Lion. Na njegovo mesto se je izvolil drug poslanec v istem letu. Zbornska perioda se je uže v tem letu končala, ter so bile razpisane leta 1883. splošne volitve za vso Istro, tedaj tudi za koperski okraj. Kako so se vršile, in kako so izpadle, to smo dosta obširno poročali v našem listu, kakor tudi v posebnej knjižici. Izvoljena sta bila naša poslanca, koja je pa večina deželnega istrskega zbora na nezaslišan način iz zbora *izključila*, najbrže v nadi, da pri ponovljenih volitvah njihova kandidata zmagata. Vršijo se volitve tudi leta 1884., sedaj, te dni, tedaj tretje leto zaporedoma.

Gotovo ni dobro mučiti ljudstva tako pogosto in krasti mu zlati čas. Temu pa niso krivi Slovani, ampak oni, koji so iz ničevnih uzrokov *izključili* iz zbora postavno izvoljena zastopnika. Potrebno je, da se gode zmešnjave, ali gorje onemu, koji jih prouzrokuje. Potrebno je, da se trati čas, ali gorje onim, koji prouzrokuje to tratenje časa. Koj po *izključanju* slovanskih poslancev koperskega okraja je bilo ljudstvo tako razburjeno, razžaljeno, maščevanja željno, da bi bilo šlo vse, kar ga ima pravico, volit svoja poprejšna poslanca. Morda je nekaj ohladnelo, ali umirilo se ni. Prve volitve volilnih mož so pokazale to sijajno. Z ene strani je nam žal, da mora ljudstvo bez uzrokov tritati čas, z druge strani pa ima volitev vršča se tri leta zaporedoma svoje jako dobre nastopke. Ljudstvo se je bolj probudilo, upoznalo svoje dolžnosti in pravice, izurilo se v volilnih zadevah, upoznalo svoje sovražnike in sredstva, s kojimi delujejo, ter se prema temu oborožalo proti svojim neprijateljem. V narod-

nem oziru pa je napredovalo v zadnjih dveh letih močno. Večina ni bila svestna svoje narodnosti, večina bi sedaj prišla za orožje, da svojo narodnost obrani. Za volilnim orožjem je uže nekoliko segla, a nekoliko doseže še gotovo. Kolikor bomo doznali, toliko sporočimo našim čitateljem.

Začenjamo:

Volitev volilnih mož v Pomjanu.

Pri volitvah volilnih mož lanskega leta so Talijani navalili na pomjansko občino. Računajoč da malo volilcev pride, oni so jih kakih 30 na razne načine največ z goldinarji na svojo stran predobili in sicer največ iz župnij Marezije i Truške. Naši so vendar toliko previdni bili, da je več volilcev kakor navadno prišlo, toliko da so zmagali s 34 proti 32 glasov. Ta mala razlika je menda prouzročila *izključanje* naših poslancev i probudila pri gospodih v Poreču i Kopru nado, da drugič zmagajo. Zavaljo tega se je tudi sedaj z vso silo navalila na pomjansko občino. Tukaj so bili skoraj gotovi zmage, potem ko so kakih 20 volilcev več nego lani pridobili. Takrat niso se ozirali na Marezijce i Truškovce. Mislili so si menda, ti niso nevarni, te smo lani z malo denarjem podkupili, ni vredno na nje se ozirati. Delali so pri Gažoncih in Sergašanih, kder so porabili neke razpore, koje imate te dve vasi z ene strani in Svetmarja z druge; Gažonci in Sergašani so se tudi dali zapeljati. Delali so na dalje v Pomjanu in Manžanu ter pridobili na svojo stran vse volilce, razun gospoda nadžupana Gunjca. Pridobili so tudi vasico Planjave. Vse so to tiho delali, da se ni skoraj niti znalo, kde in

kako delujejo; slišalo se je samo, da neki brijači in pisar dra. Gambinija s nekako torbo okolo hodi. Bili so pa, kakor rečeno, gotovi zmage. Ali delali so račun brez krčmarja. Naši so se v vseh drugih vaseh kakor svestni volilci in Slovenci pripravili. Odkar so doznali, da se imajo vršiti volitve, niso mirovali. Shajali so se in dogovarjali, kaj in kako imajo delati. Gledali so, kdo ima volilno pravico, pooblaščevali so se oni, kder jih ima več skupaj pravo glasa, postavili so listino volilnih mož. Da je to vse svoj dober vspeh imelo, pokazalo se je na dan volitve, dne 17. t. m. Iz Svetmarja so prišli menda vsi; stareji so prihajali; oni koji so dali pooblastilo, boječ se, da ne bi morda veljalo, odpotili so se okoli poldan tudi v Pomjan, da tam skupej če je za potrebo glasujejo. Sploh so Svetmarci storili vse mogoče, izkazali so se, odlikovali so se. Čast njim! Tukaj se najbolje vidi, kako naglo napreduje narodna zavest, ako je kdo, da se za njo zavzema. Oni imajo tudi godbo, koja narodne napeve gode. Oni ustvarjajo tudi čitalnico.

Ne manj hvale in česti so vredni Marezijci in Truškovci. Oni so lani prejimali po goldinar od Lahov in šli za nje glasovat, rekel bi nedolžno. Niso niti znali o čem gre, niso znali da proti sebi a za svoje sovražnike delajo. Šli so tako rekoč na dobro vero in za «žornado». Ko so pa pozneje zvedeli, kaj so storili, sramovali so se svojega počenjanja, in namislili so to svojo sramoto oprati. In oprali so jo. Sedaj, ko so znali o čem gre, ne bi jih bil podkupil za nobeno ceno. Volit so šli za čast svojo in naroda svojega. Blizu polovica vseh volilcev je bila prav iz Marezij in Truške. Ži-

PODLISTEK.

Svojeglaven sin.

Povest. Spisal Just Piščanec.

(Konec).

Po dovršenih izpitih se je Ivan vrnil na dom, mati ga je veselo sprejela in kazalo se je iz začetka, da se privadi lepega življenja v svoji rojstveni hiši, ali dolgo ni ostal pri svojem namenu, ampak zabredel je zopet na staro pot.

Domisljeval si je, da sta ga strije in mati za nos vodila, ko sta mu neresnicio v M. poročala; ni hotel spoznati, da sta storila to le v njegovo lastno korist in ostal pri svoji trmi in telebil v svojo pogubo. Začel je polagoma popivati; ako ni imel novcev, dajal mu je vaški krčmar vina na «kredo», vsaj on, jedini sin dosti bogate vdove, lahko poplača tudi to, kar mu pripiše. Ker ni imel prijateljev in ni bilo v tej gorskej vasi nobene druge gostilne razen tiste, v kojoj je zahajal, udal se je zelo vinu. Na mizo je klical vina, kolikor se je dalo, za vaške fante, da so mu kako zapeli in vse to na materin račun!

Kako je moglo žaliti blagočutno mater, ko je videla prihajati svojega sina vsak večer pijanega domov!

Prosim te, Ivan, usmili se me vendar, ne koplj groba meni in sebi s pijančevanjem, kreni z napačne poti, spoznaj, da zapraviš vse premoženje, ako boš tako nadaljeval, spominjaj se svojega blagega očeta, kako je vse svoje življenje skrbel, da uredi in razširi naše posestvo, tako mu je govorila in jela ihteti.

Ali brezsrčnega sina ni ganola materina prošnja, ampak on je drvil radovoljno v pogubo, in če mu je hotela v krčmo braniti, razgrajal je nad njo in jej pretil.

Kakor smo uže omenili, plačeval je Ivan rad za vino vaškim fantom, da so ga s petjem razveseljevali; ali ni postopal zmiraj enako z njimi. Ako mu je kakšen teh prepitih mladeničev kaj oporekal, zbesedil se je z njim hudo. — Nek večer, bilo je spomladi, slišati je bilo hripavo petje vaških fantov iz krčme; zunaj je tulil vihar in grmelo je. Ker je začela ploha liti, ni bilo Ivanu mogoče iti domov, zato je zakasnel v krčmi. Govor se je vrtel o vinu.

Tudi vi, gospod Ivan, morali bi se bolj zdrževati, sicer vam pobere pravica vse vaše posestvo, tako ga je svaril cerkvenec Matevž. Ves razsrjen skoči Ivan na noge; zgrabi kupico in jo trešči v glavo Matevžu, kateri se je drznol tako proti njemu govoriti. To je bila iskra v slamo. Ker je bil Matevž od vseh spoštovan in čislán kot dober in zmeren mož, zgrabijo vsi Ivana s svojimi žilavimi pestmi in njih eden ga tudi rani.

Ivan se zgrudi na tla, vaščani pa zginejo. Krčmar in njegov hlapec, ki sta do zdaj od strani gledala, tečeta hitro po malo lestvo, razgrneta po njej Ivanovo dolgo suknjo, ki je na zidu visela, položita ranjenca na njo ter zadržati si ga na rame krenita na Ivanov dom.

Ploha je še zmiraj lila kakor iz vedra, ko sta korakala moža proti hiši žalujoče matere; sin je pa ležal na lestvi stokal in klet: kri mu je curkoma tekla iz rane prizadete mu z rezilom nekega vaščana.

Ivanova hiša je stala četrt ure oddaljena od vasi; na okolo je bila obdana z lepo obdelanimi vinogradi in vrti tako, da se je človeku srce veselilo, ko je gledal to lepo zemljišče. In kak je bil tega prihodnji gospodar! Če se ne poboljša, bode mu vse na dražbi prodano, kajti preveč je pil.

Pol ure po odhodu iz krčme sta dospela hlapec in njegov gospodar na Ivanov dom, kder sta prouzročila grozen strah materi, katera je, kakor smo v začetku povedali, za tem i umrla.

Prijetno je prisijalo jutranje solnce na vrt; mlo zvonjenje iz vaškega zvonika se je razlegalo na okrog in prihajalo tudi na uho Ivanu, ki je ves bleđ in upaden počasi hodil sem ter tja po vrtu. Vstal je danes prvič iz postelje. Roko je nosil na ruti okolo vratu v vezanji. Uvelo lice je bilo skoraj rumeno in iz njegovih udrlih

oči se je utrnila zdaj pa zdaj solzica ter padla na tla. Premišljeval je, da je edini on prouzročil materino rano smrt, obžaloval svojo trdovratnost in sklepal, da v prihodnje ne bo več tako ravnal. Gospodarstvo njegovega imenja je bilo v strijčevih rokah, ker je imel Ivan še le dvajset let.

Da je le ozdravel, hodil je vsako jutro pregledovat svoje njive ter zapovedovat to in ono delalcem; šel je tudi večkrat na pokopališče moliti za rajnko mater.

Ko je spolnil štirindvajseto leto svojega življenja, predá mu strije gospodarstvo misleč, da se je Ivan res za dobro odločil.

Sprevidel si, dragi Ivan, tako mu govori strije, ko mu oddaje gospodarstvo, kam vodi grdo pijanstvo; nečem ti nič očitati, ker upam, da obžaluješ svoje zmote in da z dobrimi deli popraviš, kar si zagrešil.

A strije se je varal.

Ko je Ivan neko jutro v svojej pisarnici računal ter zabilježeval svoje troške in dohodke, potrka nekdo na vrata in v sobo stopi njegov nekdanji prijatelj iz mesta M.

«Dobro jutro, Ivan — ogovori ga prišlec.

«Zdrav, Davorin, kako, ti tukaj? kako se ti godi? koliko let se uže nisva videla!« Ivanu je dobro delo, da ga je prijatelj obiskal, ker je bil zmirom sam na svojem domovju. Segel je prijatelju v roke. — Davorin sede in jame pripovedovati

veli! Priličen broj volilcev je prišel tudi iz Koštabone in Krkavec, kakor tudi lani.

Uže zgodaj so prihajali volilci kar na čete. Listke volilnih mož je imela pripravljena jedna in druga stranka. Za listke protivnikov trdi se z stalnostjo, da so napravljeni v pomjanskem občinskem uradu. V občinskem uradu pa dela vse gospod tajnik, s kojim se sploh naši ljudje ne hvalijo, kakor niti s občinskim služabnikom, koji da je v Sergašah in Gažonu v vsakej hiši naznanil volitve, a v Marezigah in Truškah samo občinskim svetovalcem. Ako je to res za oba ta občinska plačnika, po tem bi imel vedeti gospod nadžupan in slavni občinski zastop, kaj je z njima storiti.

Listki so se začeli oddajati o 9. uri v jutro, ter se je glasovalo do po 5. uri zvečer. Neprenehoma se je delalo nad 8 ur, brez počitka, ne da bi se okrepilo telo z jedilom ali pilom. Ni bilo časa na to niti pomisliti. Meji protivniki so posebno mnogo delali nek Bonin, kakor navadno, in nek Klaj. Naših nečemo navajati, ker jih je velik broj, in ker se skoraj ne bi znalo, koga več pohvaliti. Glasovalo je 176 volilcev, od teh je bilo 123 za našo slovensko listo, 53 za talijansko.

Protivniki so koj v jutro obupali. Bili so z vsemi svojimi generali kakor polite kokoši. Z svojim pohodom so namreč ta dan počestili Pomjan neki koperski gospodi, njih pet: dva inžinirja, Brati in Gambini, in posestniki Marsich, Brati in Percolt. V dvoprežnej kočiji so se pripeljali. Z lepimi so začeli. Enega naših najvrlejših mož so imeli drznost vprašati, kaj je prišel v Pomjan delat? Zataknil jim je usta, ko jim je odgovoril: jaz znam, zakaj sem prišel, pozvan sem, imam vršiti svojo volilno pravico, ali za vas neznam, da bi danes imeli tukaj kak opravke. Stakim so videli da ne gre. »Čape beci« da je bilo po tem od njih slišati, ponujali da so po goldinar, dva in do tri. Ali iz svojega žepa, to je težko verjeti. Po sobah v krčmi so se tudi razdelili mej one, koji so glasovali za talijansko listo. Jednega volilca da je prašal gospod Marsich: zakaj držite se Svetmarci, zakaj niste na našo stran? Ta mu pa odgovori, da je v Svetmarji rojen i krščen, da tam hodi k službi božje, da sploh z njimi živi in da je naravno, da tudi kakor volilec z njimi drži. Ko ga je potem v krčmo pozival, odgovoril mu je, da

Ivanu, kako slabo se mu godi, da si je našel službo, katera mu pa ni zadostovala niti za neobhodne vsakdanje potrebe, in katero so mu pred malo časom odpovedali, da je prav zato prišel k njemu, naj bi ga rabil, če je mogoče, za kakega pisarja ali za kar si bodi. Smilil se je Ivanu, zato ga je povabil, naj ostane pri njem.

Zadovoljen s to ponudbo Davorin ostane pri njem. Od tistega dneva je Ivan začel vnovič zabijati v krčmo; s prijateljem sta večkrat pohajala bližnje mestice, kder sta za svoj želodec lahko kaj boljšega vdobili in še le pozno v noč prihajala na dom. Zemljišče jo hodilo rakovo pot, ker Ivan ga je zanemarjal in puščal neobdelano. Ko mu je denarja zmanjkalo, izposodil si ga je v mestnej hranilnici na menjice.

Neko nedeljo proti polnoči sta stopala prijatelja počasi domov in pela neko pesnico. Da dospeta prej na dom, krenola sta na stezo. Polna luna na jasnem nebesu se je smejlala »polnima« bratcema, ki sta opletaje se lazila po ozke poti. Na levi strani, malo od steze je bil globok propad; ker je bila stezica ozka in v kakem kraju s travo zarastena, nista hodila pijanica zmiraj po njej, ampak se od nje odtegovala. Prideta blizu prepada in Ivanu, ki je stopal na desni strani, zdrsne se, da pade v brezno.

Iz globočine se je slišal samo jek Ivanovih zadnjih besedi, ki je leteč po zraku

ima še 20 soldov za pol litra vina. Jeden drugi da je odgovoril: ne grem tudi če daste 50 goldinarjev. Pravi se, da je isti gospod raztrgal enemu volilcu našo listo in mu vrinol talijansko. Naj zahvali Boga, da je to bil miren človek. Bolj vroč bi mu bil lahko kakovo zaušnico pritisnol, naj je še tako krupen. Kdo bi bil kriv? Kdor prouzrokuje nemir?

Ko niso gospodi Talijani iz Kopra nič mogli opraviti, prašali so se: Kdo je delal, da so volitve tako izpadle?... Delali ste največ Vi gospodje in Vaši. Se svojim postopanjem se Slovani sploh in z njihovimi zastopniki posebe.

Neki Pomjanci so bili, rekel bi začarani po Talijanih ali po čem njihovem. Meji ostalimi naj omenim enega krčmarja. Ko so neki naši v njegovo krčmo prišli, rekel jim je, se ve da slovenski: jaz nemam krčme za Slovence. Oni so ga pa samo vprašali: zakaj ste nam to v slovenskem jeziku povedali? ter zapustili njegovo krčmo, in bode menda čakal, dokler mu še Slovenci v krčmo pridejo, in prodajal bo svoje vino samo Talijanom. Ker je tudi drugi krčmar glasoval s protivniki, niso naši volilci hoteli ostati v Pomjanu, ampak so šli v svoje vasi, ter se posebno v Marezigah in Svetmarju se vsemi svojimi radovali nad zmago in drug drugega z govori poučevali. Posebno lep govor da je imel g. Grdina v Svetmarju. Govorice zamenjevale so pesni in godba. Priredili so sploh prave ljudske slavnosti, mej tem ko so se gospodje koperski odpeljali še za vida domov in so imeli marsikatero grenko slišati po potu tudi od nevolilcev.

V nedeljo bo volitev volilnih mož v Koprno, ponedeljek v Piranu in Izoli, vtorek v Miljah in Dolini, v sredo v Dekanib, petek v Roču, soboto v Buzetu.

Ko izide drugi broj našega lista, bodo uže vse razun zadnjih končane. Bog daj, da bi mogli z veseljem o njih poročati, kakor poročamo o pomjanskih!

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanskej zbornici se je 16. t. m. nadaljevala obravnava o obrtniškem zakonu; trgovinski minister je naglašal, da si vlada prizadeva čas dela natanko določiti ter ga vrediti z ozirom na zahtevanja javnih bogočastij. Minister je poudarjal posebno važnost mormalnega dnevnega dela, po katerem se delavcem olajša boj za življenje.

klel svojega prijatelja. Drugi dan pozno popoldne izlečejo vaščani mrtvo, vso razmesarjeno in krvavo Ivanovo truplo iz brezna.

Njegov prijatelj Davorin, ko se je streznil, bežal je v gozd ter se tod klatil v grenke zavesti, da je on Ivana umoril. Zdelo se mu je, da vsaka skala odmeva zadnjo, njemu namenjeno kletev; izpod vsakega grma je slišal Ivanovo stokanje. Zmirom je mislil, da so mu žandarji za petami. Stoprav na večer tretjega dne si upa v hišo nekega kmetu, ves spehan in lačen in prosí prenočišča.

Ko se okrepeča, leže na slamo, pa če tudi je bil počitka močno potreben, ni mu bilo možno očesa zatisniti. Pred očmi mu je stopala Ivanova senca in mu pretila. O polnoči potrkala nekdo na vrata in pristopi žandar, drug pa je čakal pred durmi. Približa se Davorinu, uklene ga in odvede!

Strijc je ovidil Davorina, ker ga ni bilo od tiste noči domu, ko je bil Ivan umorjen, in zato so mislili, da ga je umoril Davorin. Žandarja sta ga odpeljala v ječo, kder je leto pozneje umrl. Ivanovo premoženje je podedoval njegov strijc, ko je odplačal unukinji denar, kojega je potrebovala, da stopi v samostan.

Vzglede iz držav, v katerih je dnevno delo uže vrejeno, dokazujejo, da s tem obrt na nobeno stran ne trpi. Počivajnske dobe se morajo po zakonu določiti, da se delavci odtegnó samovolji gospodarjev. Minister je priporočal, naj se preide v podrobni razgovor. Poslanec Billinski je naglašal, da se je mnogo tirjatev delavcev sprejelo v zakon, da so bili v enketi vsi delavci, razen enega za določitev dnevnega dela. Avstrijski parlament si s tem zakonom, če je tudi še pomanjkljiv, postavi trajajoč spomenik. Drug poslanec je govoril zoper zakon ter trdil, da je škodljiv fabrikantom i nekoristen delavcem, on je obžaloval, da se o tej stvari niso za svet prašale trgovinske zbornice in naglašal, da ena država ne more izvesti socialne preuredbe, ako se jej ne pridružijo druge. Nazadnje je za zakon govoril še poslanec Chamiec ter izrekel upanje, da zakon napravi socialni mir.

Vseji 17. t. m. se je prebralo ministerskega načelnika pismo, po katerem naj se v enej prvih prihodnjih sej izvolijo poslanci v delegacije. Železniškega odseka načelnik je naznanil na neko interpelacijo, da se je Schönererjev predlog zastran vdržavljenja severne železnice izročil posebnemu pododseku. Potem se je v drugem in tretjem čitanji sprejel zakon zastran pobiranja doklad za kranjski zemljiško odvezni zalog i nazadnje se je nadaljevala generalna razprava o obrtniškem zakonu. Poslanec Auspitz je govoril zoper vtikanje države v zadeve gospodarjev in delavcev, Adamek pa ga je zavrnil in rekel, da ima država dolžnost vrediti razmere delavcev. Potem sta govorila govornika Wolfrum zoper, in knez Lichtenstein za zakon in sklenol se je skoraj soglasno prestop v nadrobno razpravo.

Pri nadaljevanji razprave o obrtniškem zakonu 19. t. m. je bil zavržen predlog poslanca Bohaty, naj odmori pri delu veljajo le za fabrike in sprejet odsekov predlog z dodatkom poslanca Callivich, da je za opoldansko dobo določen odmor ene ure. Daljša razprava se je unela z aстран posvečevanja nedel in praznikov in bili so naposled sprejeti odsekov predlogi.

Železniški odsek je 16. t. m. sprejel predloge gledé vdržavljenja Albrehtove železnice.

V Zagrebu sta bila 17. t. m. obsojena anarhista Hiseha in Srneć, prvi v šestletno in drugi v petletno ječo zaradi velike izdaje, razžalenja njegovega veličanstva in udov cesarske hiše.

Hrvatski sabor se zaradi binkoštnih praznikov skliče še le v začetku meseca junija.

Ogerski državni zbor se je včeraj s prestolnim govorom zaključil, ker je minola njegova zborovajska doba, razpišejo se nove volitve.

Obe ogerski hiši državnega zbora ste imeli 19. t. m. zadnjo sejo. Načelnika sta zaklicala »eljen« na cesarja in cesarsko obitelj, kateri nazdrav je naidušeno odmeval v zbornicah.

Vseučilišni profesorji v Črnovicah v Bukovini pripravljajo prošnjo na državni zbor, naj se ondotno vseučilišče premesti v Brno, ker je v Črnovicah premalo študentov.

V Kološvaru so zadnji teden madjarski studentje razsajali zoper rumunske časnike, nekoliko iztisikov so javno sežgali, da so si vročo kri ohladili; če so si pa s tem kaj česti pridobili, to je drugo prašanje.

Vnanje dežele.

V Peterburgu je bil 18. t. m. carjevič z veliko slovesnostjo proglašen za polnoletnega, ker je spolnil 16. leto. Ta slovesnost se je vršila v katedrali carske zimske palače vpricho carja, carice, vse carske obitelji, najvišjih dostojanstvenikov, vseh treh ruskih metropolitov, rimsko-katoliškega vrhovnega škofa in lustranskega škofa. Carjevič je na glas prebral in podpisal prisego, s katero obeča zvestobo vladarju in državi, natančno spolnovanje obiteljskih zakonov in spoštovanje sedanjega reda prestolnega nastopstva. Po tej prisegi se je carjevič do tal poklonil svojemu očetu carju, ki ga je vzdignol, objel n poljubil, potem se je poklonil carici

ter jej roko poljubil; nazadnje pa je sprejemal voščila. V spomin tega dneva se napravi več dobrodelnih ustanov in koval se bodo svetinje ter po vsej državi delile.

Krasnoveškega prava je končana; bil je obsojen v polučetrtletno kazen na trdnjavo. Pri zatožbi so se godile čudne reči, bralo se je celo neko Bismarkovo pismo in francoski časniki trde, da trditve v tem pismu niso resnične i da so hudobne spletke pahnole slavnega starca v nesrečo.

Na Španjlskem sodi vojno sodišče one, ki so se vdeležili upora v mesecu avgustu lanskega leta. Javni tožitelj je predlagal, naj se z smrtjo kaznuje 153 častnikov, 21 desetnikov in 4 nevojaki.

Iz Kahire se 17. t. m. poroča, da se mudir v Dongoli neče umakniti v Egipt in pravi, da on Sudan zopet lahko predoči, ako se mu pošlje pomoč. Angleška vlada je toraj dovolila, da se mu pošlje en bataljon egiptovskih vojakov pod poveljstvom angleških častnikov.

Iz Kahire se brzojavlja 18. t. m. da je mudir v Dongoli s posadko vred prestopil k upornikom, i da sta Korosko in Asuan v največji nevarnosti. — Po noči od 18. na 19. t. m. so se uporniki približali Suakimu ter dve uri vanj streljali; hiše so mnogo trpele od krogel; pasadka pa se ni ganola; tudi tu je nevarnost velika. — Počil je tudi glas, da je angleška vlada sklenola, prve dni meseca julija poslati 20.000 mož vojske proti krivemu proroku.

DOPISI.

S Krasa. 15. maja. — (Slov. učiteljsko društvo za sežansko-komenski okraj) je imelo dne 8. t. m. svoj občni redni zbor v Sežani.

Ker Vam, g. urednik, do sedaj nikdo ni o tem zborovanju poročal, hočem Vam jaz danes o tem poslati nekaj vrstic. Po pozdravu g. predsednikovem se je prebral zadnji zapisnik, ki je pa bil tu pa tam pomanjkljiv, in se je moral na željo nekega uda dopolniti.

Prišlo je potem na vrsto tajnikovo in blagajnikovo letno poročilo. Iz slednjega posnemam, da je imelo društvo 36 udov a za letos plačajočih udov samo 18. Dohodkov je bilo 53 gl. 45 kr., stroškov pa 36 gl. 18 kr.; tedaj ima društvo 17 gl. 27 kr. gotovine.

Potem je prečital pevovodja svoje poročilo, iz kojega je razvidno, da ima društvo precejšno zbirko muzikalij, kojih nekoliko je bilo nakupljenih, nekoliko darovanih.

Prišel je zdaj na vrsto referat g. Ant. Kosovelja iz Dutovljan: »Opazke«, ter bil je ta govor po nebitvenih opazkih z odobravanjem sprejet. Naslednjo točko: »Kritika o novozlištem četrtlet Berilu za ljud. šole«, govoril je jako obširno in temeljito g. Ant. Leban iz Komna, za kar so se mu prisotni zahvalili.

Mimogredé naj bode omenjeno, da je to »Berilo« sestavil g. Peter Končnik, višje gimnazije ravnatelj in c. k. okraj. š. nadzornik v Celju in stane trdo vezano 60 kr. Da stane »Berilo« za ljud. šole 60 kr., zdi se mi preveč, in prav ima g. F. P. pisec kritiko o tej knjigi v 9. št. letošnjega štajerskega pedagogičnega lista »Potopnik-a« omenivši da poleg drugih malenkostnih napak: »... večja pa je napaka, ki jo zapaziš takoj na prvi strani, kder čitaš, da je cena berila 60 kr., kar se nam za tretinko preveč zdi, kakor so sploh vse slovenske šolske knjige za tretinko predrage«.

Ugodno kritiko o tej knjigi sta spisala g. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem na Kranjskem in g. Anton Leban, viši učitelj v Komnu, in sicer prvi v 3. št. letošnji »Ljub. Zvon« in drugi v letoš. »Učiteljskem Tovarišu«.

Knjiga je — da si ne brez napak — izvrstna. V zadnji št. »Kresa« čitam o tej knjigi to-le: »Ne da bi se spuščali tu v natančno oceno, moramo v obče reči, da bode knjiga našim potrebam dobro služila. V roki previdnega učitelja to berilo lep sad obrodi«.

Tod prepričanje je lahko in zaradi g. spisovatelja odškoduje za njegov trud, ki ga je imel do sedaj, sestavljajoč in spisujoč knjige za naše ljud. šole. Njegove zasluže se v tem smislu obče pripoznavajo, in to ga, mislimo, napoti, da bo svoje delovanje v tej stroki nadaljeval. Zakaj le vstrajno in vestno delo more odstraniti vse pomanjkljivosti, ki jih še nahajamo v knjigah slovenskim ljud. šolam namenjenih«.

Nekoji učitelji našega učit. društva so po Lebanovej kritiki omenili, da so nekogi berilni odstavki, kakor Erjavčevi »Severni jelen in lama«, »Indijski slon«, Klodič-evi:

